

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2017

Voorbeeld Examen

economie CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 47 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten 1 scorepunt afgetrokken tot een maximum van 2 scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Sommige rijken willen aangepakt worden!

1 B

2 C

3 B

4 **maximumscore 2**

voorbeeld van een juiste uitleg:

- De groep 'grootverdieners' houdt weliswaar minder besteedbaar inkomen over 1
- maar zal dan minder sparen (in plaats van minder besteden) 1

5 **maximumscore 2**

voorbeeld van een juiste berekening:

- gemiddeld vermogen € 5.000.000
 - vrijstelling € 20.661 -
 - gemiddeld belastbaar vermogen € 4.979.339 1
 - $(2,2\% - 1,2\%) \times € 4.979.339 = € 49.793$
 - $€ 49.793 \times 134.100 = € 6.677.241.300$ 1
- of
- $(2,2\% - 1,2\%) \times € 4.979.339 = € 49.793,39$
 - $€ 49.793,39 \times 134.100 = € 6.677.293.599$ 1

6 **maximumscore 1**

voorbeelden van een juiste verklaring:

- Als de belastingpercentages te hoog worden zullen steeds meer mensen proberen de belasting te ontwijken.
- Mensen zullen minder inspanningen verrichten als ze veel belasting moeten betalen, dus daalt het inkomen en dalen de belastinginkomsten.

Iedereen gratis aan de glasvezel!

7 maximumscore 1

voorbeeld van een juist argument:

- Een BV is meestal kleiner / met een kleiner maatschappelijk kapitaal.
- Een BV heeft een beperktere publicatieplicht.
- De aandelen van een BV zijn op naam gesteld en daardoor niet vrij verhandelbaar (via de Effectenbeurs).

8 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

(De providers betalen de aansluiting.) Zij zullen deze kosten doorberekenen in het maandbedrag dat de consumenten betalen. (Dus uiteindelijk betaal je daar als consument toch aan mee.)

9 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

Provider B: $2 \times \text{€}0 + 10 \times \text{€}60 + 12 \times \text{€}7,50 + 1 \times \text{€}20 = \text{€}710$

10 C

11 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste verklaring:

In de krimpgebieden is het lastig de openbare voorzieningen open te houden als er nóg minder mensen gebruik van maken en/of aan meebetalen.

De prijzen rijzen de pan uit

12 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$\text{€}1,03 \times 2,262 = \text{€}2,33$

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste uitleg:

- (Afroompolitiek): de prijs wordt stapsgewijs verlaagd om zo steeds een nieuwe kopersgroep te bereiken.
- Elektronica veroudert snel, daardoor daalt de prijs van de 'oudere' producten.
- De ontwikkelingskosten zijn na verloop van tijd terugverdiend en zo kan de verkoopprijs dalen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste verklaring:

Een gezin dat geen of weinig aardappelen eet, maar wel een auto heeft die op benzine rijdt, heeft geen last van de prijsstijging van aardappelen. Het gezin moet echter wel meer betalen voor de benzine.

15 A

16 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$100,5 / 103 \times 100 = 97,57 \text{ gedaald met } 2,43\%$$

of

$$100,5 - 103 = 97,5 \text{ gedaald met } 2,5\%$$

Slagvaardig met geld!

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Hij kan het drumstel direct kopen (en gebruiken).
- Hij kan gebruikmaken van de aanbieding (geen € 1.650 maar € 1.500).
- Tegen de tijd dat hij genoeg gespaard heeft, zijn de drumstellen wellicht veel duurder.
- Tegen de tijd dat hij genoeg gespaard heeft, is dit drumstel wellicht uit de collectie.

per juist vermeld voordeel

1

18 B

19 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- De bank maakt minder kosten, (omdat de klant alles via de pc kan regelen.)
- De bank maakt minder kosten, (omdat er minder of geen bankafschriften meer opgestuurd hoeven te worden.)
- De bank wil deze vorm van sparen stimuleren/promoten (vanwege de kostenvoordelen).

20 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat een klant met deze rekening

- wel vrijwel volledig kan profiteren van (flinke) koersstijgingen van aandelen 1
- maar bij een koersdaling kan de rente nooit minder dan -4% bedragen 1

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 2 voorbeeld van een juiste berekening: 1 totale rendement: $-4 + 3 + 10 = 9\%$	1
	2 uitgekeerd wordt: $\text{€ } 1.000 \times 1,09 = \text{€ } 1.090$	1
	óf: $\text{€ } 1.000 \times 0,96 \times 1,03 \times 1,10 = \text{€ } 1.087,68$	2

Opmerkingen

- Wanneer is gewerkt met -5 in plaats van -4 (en/of 12 in plaats van 10) is er sprake van een doorwerkende fout wat betreft het tweede scorepunt.
- De tweede deelscore alleen toekennen wanneer een correcte berekening is gemaakt op basis van een spaarbedrag van € 1.000.

22 maximumscore 1

voorbeelden van een juist vermeld nadeel:

- Tussentijds kan Bert geen spaargeld opnemen.
- Bij de internetspaarrekening ben je redelijk zeker van ongeveer 4%, bij de rendementsrekening moet je nog maar afwachten hoeveel je krijgt.
- de minimuminleg van € 500

Wie pikt er een graantje mee?

23 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$1.112 / 2.248 \times 100\% = 49,5\% \text{ voedergranen}$$

24 A

25 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste verklaring:

Het binnenlands aanbod blijft op peil. (Er is dan voldoende aanbod van graan voor de Russische binnenlandse markt, waardoor prijsstijgingen worden voorkomen.)

26 maximumscore 1

voorbeeld van een juist nadeel:

- De prijzen van producten buiten de EU worden (kunstmatig) verhoogd. Daardoor betaalt de Europese consument een hogere prijs.
- Door de hogere prijs zullen bepaalde producten minder of helemaal niet meer geïmporteerd worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 C

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste verklaring:

- Ontwikkelingslanden kunnen niet/moeilijker concurreren tegen lage wereldmarktprijzen.
- Ontwikkelingslanden zijn vaak vanwege hun monocultuur voor hun exportinkomsten afhankelijk van landbouwproducten.

Slopen we het heilige huis of niet?

29 maximumscore 2

- 1 = onjuist 1
- 2 = onjuist 1

30 B

31 maximumscore 2

voorbeeld van een juist argument:

- Door de afschaffing van de renteaftrek zullen de netto woonlasten stijgen 1
- waardoor er minder vraag komt naar huizen en de prijzen zullen dalen 1

32 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- argument voor: zowel huurders als eigenaren van koophuizen hebben dan financieel nadeel van de veranderingen.
- argument tegen: afschaffing huurtoeslag gaat meestal ten koste van de minder verdienende mensen.

De melkprijs zal blijven stijgen

33 D

34 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- $90 \times 30 = 2.700$ liter per dag
 2.700×365 dagen per jaar = 985.500 liter per jaar 1
- $985.500 \times \text{€ } 27,75/100 = \text{€ } 273.476$ 1

Opmerking

Een juiste uitkomst met decimalen ook goed rekenen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\begin{aligned} & \text{€ 300.000} - (\text{€ 1.500} \times 12) - (\text{€ 5.000} \times 4) - \text{€ 10.000} - \text{€ 180.000} = \\ & \text{€ 72.000} \end{aligned}$$

36 A

37 A

38 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

De vaste kosten per koe of per liter melk zullen dalen zodra er meer (massa)productie is.

39 maximumscore 1

voor de melkproducenten.

voorbeeld van een juiste uitleg:

Een minimumprijs biedt de producent de garantie dat hij minimaal deze prijs voor de melk krijgt. Zo heeft hij meer zekerheid omtrent de opbrengst.

Opmerking

Alleen als zowel 'de melkproducenten' wordt vermeld en een juiste uitleg is gegeven het scorepunt toekennen.

Overzicht van nieuwe items en de bijbehorende subdomeinen.

3 - inkomensongelijkheid

7 - ondernemingsvormen

16 - indexcijfers

26 – protectionisme (nieuw begrip in syllabus)

33 – (verschuiving van) vraag- en aanbodcurven

Deze items zijn nieuw toegevoegd in het voorbeeldexamen. Dit voorbeeldexamen is verder een compilatie van de cse's 2014-1 en 2015-1.

In dit examen zijn ook een tweetal items w.b. berekening inkomensheffing verwijderd.